

Nr 774

Av herr **Nelander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 119, med förslag till förordning om förfarandet i anmärkningsmål, m. m.

(Lika lydande med motion nr 653 i Första kammaren)

Det måste hälsas med stor tillfredsställelse, att det sedan årtionden framförda önskemålet om redogöraransvarets avskaffande nu kan realiseras. Den unika särställning i vilken svenska statstjänstemän varit placerade upphäves härmed. Såsom departementschefen framhåller torde det icke vara att befara att de som har ansvaret för statens medel efter en reform av ifrågavarande slag skulle visa minskad noggrannhet eller ansvarskänsla.

Genom att det särskilda redogöraransvaret avskaffas kommer i stället vanliga skadeståndsrättsliga principer att vinna tillämpning för de ifrågavarande statstjänstemännens del. I ett par remissyttranden har frågan om vad dessa principer kommer att framgent innebära för de tidigare redogörarna diskuterats. Departementschefen yttrar i denna del icke annat än att redogörarna i fråga om ekonomiskt ansvar skall jämföras med andra statstjänstemän. Betydande ovisshet om den framtida rättstillämpningen föreligger här. Att närmare utforma den reella innebörden av detta allmänna skadeståndsansvar tillämpat på redogörarna blir — då lagstiftning på området saknas, som kunde närmare reglera statstjänstemännens ställning i ifrågavarande avseende — en sak för domstolarna. Det synes under sådana omständigheter angeläget att lagstiftaren, i samband med att redogöraransvaret upphäves, till vägledning för domstolarna närmare uttalar sig om i vilken utsträckning redogörarna avses framgent skola vara skadeståndsskyldiga i anledning av oriktiga avgöranden. Om reformen skall få avsedd innebörd och tjänstemännen beredas eftersträvad lättnad, måste det strikta redogöraransvar, som nu tillämpas, ersättas av ett culpa-ansvar. I enlighet med en av justitiekanslern diskuterad tanke ifrågasättes om icke skadeståndsansvar bör inträda endast i sådana fall, då den felaktiga dispositionen är av så grav natur att den innefattar ett straffbart tjänstefel. I vart fall måste för att skadeståndsskyldighet skall föreligga fordras, att redogöraren förfarit vårdslöst eller visat tydlig oaktsamhet. Vidare bör i detta sammanhang uppmärksammas i vilken utsträckning staten kan få regressrätt mot statstjänsteman i anledning av att staten ålagts ersättningsplikt till utomstående på grund av felaktighet som begåtts av tjänstemannen.

Riksdagen bör sålunda i samband med att redogöraransvaret — genom övergångsstadgandet i den föreslagna förordningen om förfarandet i anmärkningsmål — upphäves klart uttala att ändamålet med reformen är att starkt begränsa redogörarens ekonomiska ansvar.

Vad angår själva författningsförslaget torde detta kräva viss omarbetning, innan det kan antagas av riksdagen. I förslaget till förordning betecknas nämligen genomgående det förhållande som uppmärksammats av revisorn vid hans räkenskapsgranskning och som är föremål för behandling i anmärkningsmålet såsom »felaktigheten». Därmed har själva lagen redan från början tagit ställning i målet till förmån för revisorn och mot myndigheten. Det är emellertid just genom anmärkningsförfarandet som det skall klargöras huruvida någon felaktighet föreligger eller ej. Författningsförslaget måste därför omformuleras. I 2 § torde t. ex. den situation som avses kunna angivas sålunda: Har revisor vid räkenskapsgranskning uppmärksammat förhållande, som han anser felaktigt, och har myndigheten icke vidtagit åndring enligt revisorns önskemål, skall revisorn framställa anmärkning.

I 6 § finns regler om med vem revisionsmyndighetens beslut i anmärkningsmål skall delgivas. Där stadgas, att delgivning skall ske utom med revisorn endast med den som delgivits anmärkningen. Av 3 och 4 §§ följer emellertid att anmärkningsmål kan avgöras utan att anmärkning över huvud delgivits; anmärkningen måste då ogillas. Uppenbarligen kan den myndighet vars räkenskaper granskats vara intresserad av att få del av ett beslut, varigenom en av revisorn mot myndigheten framställd anmärkning ogillats utan att myndigheten blivit hörd. Reglerna i 6 § bör därför kompletteras med en bestämmelse att även den myndighet mot vars räkenskaper anmärkning riktats alltid skall delgivas revisionsmyndighetens beslut.

I 8 §, som innehåller regler om vilka som är besvärberättigade, torde förefinnas en misskrivning. I förslaget anges att besvärsrätt skall tillkomma »tjänsteman, som i 3 § sägs». I denna paragraf nämnes emellertid icke någon tjänsteman. Av motiven (prop. s. 40) framgår att här avses redogöraren, d. v. s. den tjänsteman som omnämnes i 4 §.

Härmed hemställes,

att riksdagen vid behandling av förevarande proposition nr 119 måtte beakta vad ovan anförts.

Stockholm den 18 april 1961

Eric Nelander

Brita Elmén

Erik Tobé